

Wystawa poświęcona rodzinie Kulskich

18.8.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

17 sierpnia 2026 roku w Centralnym Przystanku Historia im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Warszawie zaprezentowaliśmy wystawę „Dziedzictwo odwagi. Niezwykła historia ojca i syna”, poświęconą losom Juliana Spitośława Kulskiego - wiceprezydenta i komisarycznego burmistrza Warszawy w czasie niemieckiej okupacji - oraz jego syna Juliana Eugeniusza Kulskiego. Ekspozycja, przygotowana przez Fundację Kulskich, przybliży historię dwóch pokoleń, których życie i postawa stały się świadectwem odwagi, służby publicznej i przywiązania do Polski.

Spotkanie otworzyły prezes Fundacji Kulskich Małgorzata Bogusz oraz dyrektor Centralnego Przystanku Historia Anna Putkiewicz. W wydarzeniu licznie uczestniczyli goście zainteresowani historią Warszawy, losami jej mieszkańców podczas II wojny światowej oraz historią rodziny Kulskich.

Historia Warszawy pod okupacją

Po oficjalnym otwarciu odbyła się debata ekspercka, którą poprowadził red. Rafał Dudkiewicz. W rozmowie uczestniczyli Małgorzata Bogusz, prof. Tomasz Głowiński z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz dr Damian Sitkiewicz z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Warszawie.

Dyskusja była okazją do przyjrzenia się wielu mniej znanym aspektom historii Juliana Spitośława i Juliana Eugeniusza Kulskich, a także realiom życia w okupowanej Warszawie. Rozmawiano m.in. o funkcjonowaniu władz miejskich i zarządzaniu Warszawą w okresie niemieckiej okupacji, sytuacji ludności polskiej, sposobach przeciwstawiania się okupantowi oraz działaniach podejmowanych w celu ratowania Żydów.

Istotnym elementem rozmowy była również tematyka Powstania Warszawskiego oraz postaw ludzi, którzy w dramatycznych warunkach okupacji musieli podejmować decyzje dotyczące funkcjonowania miasta, bezpieczeństwa jego mieszkańców i przetrwania polskiego społeczeństwa.

Polemika wokół interpretacji historii

Jednym z ważnych tematów debaty była polemika z tezami przedstawionymi w książce Grzegorza Rossolińskiego-Liebe „Polnische Bürgermeister und der Holocaust. Besatzung, Verwaltung und Kollaboration”. Dyskusja stała się okazją do podjęcia problemu oceny działalności polskich władz samorządowych funkcjonujących w warunkach niemieckiej okupacji oraz do przedstawienia szerszego kontekstu historycznego, w którym należy analizować ich decyzje i działania.

Losy Juliana Spitośława Kulskiego, pełniącego w czasie okupacji funkcję wiceprezydenta i komisarycznego burmistrza Warszawy, pokazują złożoność sytuacji osób odpowiedzialnych za funkcjonowanie miasta pod niemieckim terrorem. Historia jego oraz jego syna pozwala spojrzeć na okupacyjną rzeczywistość nie tylko przez pryzmat walki zbrojnej, lecz także codziennej służby, odpowiedzialności za mieszkańców, działań podejmowanych na rzecz przetrwania społeczeństwa oraz różnych form przeciwstawiania się polityce okupanta.

Wśród uczestników wydarzenia obecny był także Krzysztof Tranda, wnuk Juliana Spitośława Kulskiego, co nadało spotkaniu dodatkowy, osobisty wymiar. Obecność członka rodziny bohatera wystawy pozwoliła spojrzeć na przedstawiane wydarzenia również z perspektywy rodzinnej pamięci i dziedzictwa kolejnych pokoleń.

Ojciec i syn - dwie biografie, wspólne wartości

Wystawa Fundacji Kulskich opowiada historię ojca i syna, których biografie splatają się z najważniejszymi wydarzeniami polskiej historii XX wieku. Ekspozycja przypomina mniej znane karty dziejów Warszawy czasów II wojny światowej i przedstawia realia życia ludności polskiej pod niemiecką okupacją.

Jednym z jej najważniejszych tematów jest różnorodność metod walki z okupantem oraz sposobów realizowania dążeń do przetrwania polskiego społeczeństwa. Wystawa pokazuje, że opór wobec okupanta przybierał różne formy – od działalności konspiracyjnej i walki zbrojnej po codzienną służbę, odpowiedzialność za miasto i jego mieszkańców oraz działania mające chronić ludność przed skutkami niemieckiego terroru.

Ważnym elementem ekspozycji jest także prezentacja filmu „Goliat – zapomniany bohater”, który uzupełnia narrację wystawy i pozwala szerzej spojrzeć na przedstawiane w niej wydarzenia oraz postacie.

Wernisaż był także okazją do pogłębionej rozmowy o historii okupowanej Warszawy, odpowiedzialności za miasto i jego mieszkańców oraz o tym, jak dziś należy opowiadać o skomplikowanych wyborach ludzi żyjących w czasach niemieckiej okupacji.

Wystawę „Dziedzictwo odwagi. Niezwykła historia ojca i syna” można obejrzeć do 17 września 2026 r. w Centralnym Przystanku Historia przy ul. Marszałkowskiej 107, od poniedziałku do soboty w godz. 10.00–18.00.

Serdecznie zapraszamy.

W Warszawie trwają centralne uroczystości upamiętniające Juliana Spitosława Kulskiego – wieloletniego wiceprezydenta Warszawy w II RP. Wydarzenie w 50. rocznicę jego śmierci organizowane jest przez Instytut Pamięci Narodowej oraz Fundację Kulskich.

* * *

Julian S. Kulski (1892–1976) urodził się w Warszawie. W latach 1914–1917 służył w Legionach Polskich, a następnie do 1921 r. w Wojsku Polskim. Za służbę Ojczyźnie został odznaczony orderem Virtutti Militari. W 1935 r. został powołany na stanowisko wiceprezydenta Warszawy. We wrześniu 1939 r. pełnił funkcję cywilnego komendanta obrony przeciwlotniczej. W obliczu kapitulacji stolicy prezydent Stefan Starzyński powierzył mu misję zarządzania Warszawą i opieki nad jej mieszkańcami w nowych, okrutnych realiach niemieckiej okupacji. Kulski do 5 sierpnia 1944 r. za zgodą Polskiego Państwa Podziemnego i rządu na uchodźstwie pełnił funkcję komisarycznego burmistrza. Po wojnie kontynuował pracę na rzecz Warszawy, a także innych polskich miast, specjalizując się w zarządzaniu budownictwem mieszkaniowym.

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/246252,Wystawa-poswiecona-rodzinie-Kulskich.html>